

проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей викладачів юридичного факультету. – Івано-Франківськ: «Плай», 1997. – С. 190.

11. Джу́жа О.М. Організована злочинність в Україні та країнах Європи: посібник / О.М. Джу́жа. – К. : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2007. – 248 с.

12. Юрченко О.М. Національне антикорупційне бюро: перспективи діяльності / О.М. Юрченко // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією : наук.- практ. журн. – К., 2014. – № 2 (33). – С. 69–73.

13. Статистичні відомості про виявлені організовані групи та злочинні організації і вчинені ними кримінальні правопорушення за період з 2008 по 2013 рр. (у таблицях) // Департамент інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України. – К. : [б.в.], 2014. – 14 с.

14. Шостко О.Ю. Сучасний стан організованої злочинності в Україні / О.Ю. Шостко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://plaw.nlu.edu.ua/article/viewFile/83859/83462>.

15. УНІАН [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.unian.ua/politics/>.

16. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо встановлення кримінальної відповідальності для «злочинців в законі» та посилення відповідальності за злочини, вчинені злочинними угрупованнями) від 26.12.2014 р. (реєстр. № 1188).

17. Більшість закарпатських нардепів проігнорували проект Закону щодо криміналізації та посилення відповідальності для «злочинців у законі» та злочинних угруповань. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://strichka.com/article/46255708>.

18. Васи́нчук В.І. Окремі дискусійні питання запровадження у національному законодавстві кримінальної відповідальності стосовно осіб, віднесених до категорії «злочинці в законі» / В.І. Васи́нчук, Л.І. Данченко // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журн. – 2015. – № 1 (34). – С. 91–94.

19. Максимів О.Д. Теоретичні засади політики України у сфері протидії злочинності : автореф. на здоб. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / О.Д. Максимів – Львів., 2016. – 21 с.

20. Мандзюк О. Кримінальний ренесанс: до чого призвела ліквідація УБОЗу / О. Мандзюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1417074-kriminalnij-renesans-do-chogo-prizvela-likvidaciya-ubozu>.

21. Довідка про результати роботи спецвідділів БОЗ щодо боротьби з організованою злочинністю і корупцією (2012–2014 рік) [Електронний ресурс] / Сайт ГУБОЗ МВС України. – Режим доступу : <http://www.goboz.gov.ua>.

22. Волинець В.В. Система боротьби з організованою злочинністю у США (досвід організації та функціонування) / В.В. Волинець // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією : наук.- практ. журн. – К., 2014. – № 1 (32). – С. 72–74.

УДК 343.2:343.3

ОБЪЕКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 110-2 КК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ КОНСТРУЮВАННЯ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Попович О.В., к. ю. н., доцент
кафедри кримінальної юстиції
Чернівецький юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»

У статті досліджується об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 110-2 КК України. Здійснено аналіз її законодавчого визначення на предмет точності та повноти опису. Сформульовано авторське бачення об'єктивної сторони простого (основного) складу фінансування дій, вчинених із метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України.

Ключові слова: злочин, об'єктивна сторона складу злочину, насильницька зміна, повалення, захоплення, конституційний лад, державна влада, державний кордон, територія, фінансування дій.

В статье исследуется объективная сторона преступления, предусмотренного ст. 110-2 УК Украины. Проведен анализ ее законодательного определения на предмет точности и полноты описания. Сформулировано авторское видение объективной стороны простого (основного) состава финансирования действий, совершенных с целью насильственного изменения или свержения конституционного строя или захвата государственной власти, изменения границ территории или государственной границы Украины.

Ключевые слова: преступление, объективная сторона состава преступления, насильственная смена, свержение, захват, конституционный строй, государственная власть, государственная граница, территория, финансирование действий.

Popovych O.V. THE OBJECTIVE SIDE OF CORPUS DELICTI ART. 110-2 OF THE CRIMINAL CODEX OF UKRAINE: PROBLEMS CONSTRUCTION AND IMPROVEMENT WAYS

In the article investigated the objective side of the corpus delicti art. 110-2 of the Criminal Code of Ukraine. The analysis of the legal definition in terms of the accuracy and completeness of the description. Author's vision of the objective side of corpus delicti of financing of violent change or overthrow of the constitutional order or the assumption of state power, territory or changing the boundaries of the state border of Ukraine.

Key words: crime, the objective side of corpus delicti, violent change, overthrow, assumption, constitutional order, state power, state border, territory, financing.

Постановка проблеми. Проблеми боротьби з діями, спрямованими на фінансове або матеріальне забезпечення сепаратизму, безперервно перебувають у полі зору

міжнародної спільноти, про що свідчить їхній неодноразовий розгляд на засіданнях ООН. Особливо гостро ця проблема постала в сучасний період розвитку Української держави,

де кримінальна відповідальність за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, вперше була встановлена Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за фінансування сепаратизму» від 19 червня 2014 р. [1], відповідно до якого Кримінальний кодекс України (далі – КК України) [2] був доповнений ст. 110-2.

Доречним із цього приводу є твердження, відповідно до якого встановлення кримінальної відповідальності за вчинення таких суспільно небезпечних дій для України зумовлюється не тільки прагненням виконати вимоги міжнародно-правових актів, а й потребою часу [3, с. 59].

Необхідність наукового осмислення проблем об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 110-2 КК України, зумовлена, окрім зазначеного, потребою у розкритті змісту форм зовнішнього вираження кримінально-протиправної поведінки та удосконаленні їх законодавчої регламентації.

Ступінь розробленості проблеми. Питання кримінально-правової характеристики дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, розглядалися у працях таких сучасних українських науковців, як В.Ф. Антипенко, М.І. Бажанов, О.Ф. Бантишев, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш, В.О. Глушков, В.В. Голіна, В.Я. Горбачевський, В.П. Ємельянов, В.А. Ліпкан, М.І. Мельник, Л.В. Мошняга, В.О. Навроцький, А.В. Савченко, В.Я. Тацій, Г.О. Усатий, В.П. Філонов, М.І. Хавронюк. Однак такий розгляд був здійснений у зв'язку з аналізом більш загальних питань – проблем злочинів проти основ національної безпеки України загалом або суміжних складів злочинів тощо. Винятком є дисертаційне дослідження І.В. Діордіці «Кримінально-правова характеристика дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади» (2008 р.), у якому автор ще до введення ст. 110-2 до КК України виявив недоліки законодавчої конструкції та труднощі практичної реалізації ст. 109 КК України. Щодо посягання на територіальну цілісність і недоторканність України такого роду дослідження відсутні і досі.

Метою статті є аналіз об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 110-2 КК України, виявлення проблем її законодавчої регламентації та формулювання на цій основі пропозицій щодо удосконалення кримінального законодавства у частині встановлення кримінальної відповідальності за фінансування дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміну меж території або державного кордону України.

Виклад основного матеріалу. Об'єктивна сторона злочину як носій наочної і однозначно фіксованої інформації про злочин підлягає першочерговому встановленню під час розслідування кримінальних проваджень, оскільки ознаки саме цього елемента скла-

ду злочину найбільш повно зазначаються в диспозиціях статей Особливої частини КК України, на підставі чого надалі з'ясується і зміст ознак інших елементів складу злочину.

У доктрині кримінального права об'єктивну сторону злочину розглядають як зовнішній акт злочинного діяння (дії або бездіяльності), вчиненого у певний спосіб, у конкретних умовах місця, часу й обстановки, іноді із застосуванням знарядь або інших засобів, що призвело в матеріальних складах до шкідливих наслідків [4, с. 13], зовнішній акт злочинного діяння, що відбувається в певних умовах місця, часу й обстановки [5, с. 6]. На думку В.М. Кудрявцева, об'єктивна сторона злочину є процесом суспільно небезпечного і протиправного посягання на інтереси, які охороняються законом, що розглядається з його зовнішньої сторони, з погляду послідовного розвитку тих подій і явищ, які починаються із злочинної дії (бездіяльності) суб'єкта і закінчуються настанням злочинного результату [6, с. 9].

Крім того, в науці кримінального права виокремлюють об'єктивну сторону складу злочину як сукупність передбачених законом про кримінальну відповідальність ознак, які характеризують зовнішній прояв суспільно небезпечного діяння, що посягає на об'єкти кримінально-правової охорони, а також об'єктивні умови цього посягання [7, с. 107].

Викликає науковий інтерес визначення об'єктивної сторони складу злочину, запропоноване Г.В. Чеботарьовою, як системи передбачених кримінальним законом ознак, які характеризують зовнішній бік посягання особи на суспільні відносини та є предметом її суб'єктивної оцінки [8, с. 253]. На її думку, ця дефініція дає змогу зафіксувати системні зв'язки між елементами складу злочину, виразити її відношення до цих елементів та відобразити її реальний зміст, обмежений певним суб'єктивним ставленням особи, що вчиняє злочин, до його зовнішніх ознак.

Обсяжним за кількістю ознак є визначення об'єктивної сторони, запропоноване М.І. Пановим. На думку вченого, об'єктивна сторона злочину являє собою зовнішню сторону (зовнішнє вираження) злочину, що характеризується суспільно-небезпечним діянням (дією або бездіяльністю), суспільно небезпечними наслідками, причинним зв'язком між діянням і суспільно небезпечними наслідками, місцем, часом, обстановкою, способом, а також засобами вчинення злочину [9, с. 117].

Отже, в науці кримінального права об'єктивна сторона розглядається як зовнішній акт, сукупність відповідних ознак і процесу, а відмінності між існуючими дефініціями об'єктивної сторони злочину полягають у ступені конкретизації авторами її змісту, а також у кількості її конститутивних ознак.

Суспільно небезпечне діяння – єдина універсальна обов'язкова ознака об'єктивної сторони складу злочину [10, с. 37]. Вона названа у кожній диспозиції статті (частини статті) Особливої частини КК, що містить описання конкретного основного складу злочину, тобто є ознакою, яка має значну варіативність свого описання у диспозиції статті (частини статті) Особливої частини КК і, від-

повідно, значну варіативність проявів у реальній дійсності [11, с. 415]. І ця обставина зумовлює особливу роль суспільно небезпечного діяння у структурі об'єктивної сторони складу злочину.

Стаття 110-2 КК України передбачає просту диспозицію, яка вказує на суспільно небезпечне діяння без розкриття його характерних особливостей. Згідно з ч. 1 ст. 110-2 КК України змістом суспільно небезпечного діяння є фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а з ч. 2 ст. 110-2 КК України – фінансування дій, вчинених з метою зміни меж території або державного кордону України.

Під фінансуванням дій, згідно із приміткою 1. до ст. 110-2 КК України, необхідно розуміти дії, вчинені з метою фінансового або матеріального забезпечення. Отже, для встановлення наявності діяння, передбаченого ст. 110-2 КК України, необхідно встановити факт, що такі дії були вчинені в одній із форм 1) фінансового забезпечення; 2) матеріального забезпечення.

Фінансове забезпечення – це така форма фінансування дій, основними способами вчинення якої є надання та (або) збирання фінансових активів будь-якого роду з усвідомленням їх подальшого використання повністю або частково для забезпечення організації, підготовки і вчинення насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України.

Зміст надання фінансових активів як способу фінансового забезпечення становлять активні дії щодо передачі у розпорядження та (або) користування фінансових активів (грошові кошти, цінні папери, депозити в банках тощо), призначених для забезпечення організації, підготовки або вчинення насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Надання фінансових активів має місце тоді, коли особа володіє ними і вручає комусь, усвідомлюючи, що вони будуть використані повністю чи частково з обумовленою метою.

Під збиранням фінансових активів як способом фінансового забезпечення необхідно розуміти активні дії щодо підшукування, отримання, накопичення чи заощадження фінансових активів (грошові кошти, цінні папери, депозити в банках тощо), призначених для забезпечення організації, підготовки або вчинення насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. При цьому для збирання фінансових активів можуть 1) засновуватись некомерційні організації; 2) використовуватись найменування вже наявної некомерційної організації (як правило, відомої широкому загалу) під виглядом її основної діяльності. У першому разі заснування особою некомерційної організації у зазначених цілях слід кваліфікувати як готування до злочину, передба-

ченого ст. 110-2 КК України. У другому разі дії особи залежно від обставин конкретної справи потрібно кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених відповідними частинами ст. 190 та ст. 110-2 КК України.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, має місце незалежно від того, чи використовувались фактично кошти для скоєння злочинів, передбачених ст. ст. 109 та 110 КК України. Момент закінчення злочину, передбаченого ст. 110-2 КК України, залежить від способу вчинення суспільно небезпечного діяння. Так, збирання фінансових активів вважається закінченим злочином з моменту початку такого збирання, а надання фінансових активів – з моменту їх передання. Однак у разі, коли момент передавання фінансових активів не збігається з моментом їх отримання особою, яка фінансується, злочин вважається закінченим з моменту передавання фінансових активів будь-яким способом (кур'єром, поштовим переказом, виставленням банківського платіжного доручення тощо).

Матеріальне забезпечення – це така форма фінансування дій, основними способами вчинення якої є надання та (або) збирання матеріальних активів будь-якого роду з усвідомленням їх подальшого використання повністю або частково для забезпечення організації, підготовки і вчинення насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України.

Зміст надання та збирання матеріальних активів як способів матеріального забезпечення відповідає основним способам фінансового забезпечення. При цьому як фінансові, так і матеріальні активи можуть передаватися як повністю, так і частинами; як безпосередньо, так і опосередковано. Форма передачі може бути як відкритою, так і завуальованою (повернення боргу тощо). Необхідно також враховувати, що надання та збирання як способи фінансового та матеріального забезпечення можуть застосовуватись самостійно або поєднуватись між собою – коли особа збирає активи (фінансові та (або) матеріальні), а в подальшому передає їх за призначенням.

Вважаємо за необхідне зупинитися ще на одній проблемі, яка пов'язана із законодавчою регламентацією досліджуваного складу злочину. Загальноприйнятим у доктрині кримінального права є положення, згідно з яким норми Особливої частини КК України повинні відповідати принципам криміналізації суспільно небезпечних діянь, узгоджуватись з іншими кримінально-правовими нормами та відповідати духові і букві національного кримінального закону.

Однак закріплена у КК України диференціація кримінальної відповідальності за різного роду діяння, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, не відповідає зазначеним вимогам. З одного боку, викладу законодавчого матеріалу притаман-

на певна казуїстичність, зокрема самостійними злочинами визнаються окремі різновиди пособництва у вчиненні злочинів, передбачених ст. ст. 109 та 110 КК України, тобто діяння, які і без виокремлення у КК України норм про відповідальність за них розцінювались як кримінально карані. Аргументація включення цієї норми вимогами міжнародних нормативно-правових актів теж не є переконливою. Так, у більшості з них міститься лише вимога визнання таких дій злочинними без вказівки на порядок їхнього закріплення, тобто необхідності їх розміщення в окремій кримінально-правовій нормі чи як складових частин кількох кримінально-правових норм. Достатніх підстав для виділення фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, в окремий склад злочину не існувало. Таким чином, криміналізація означеного суспільно небезпечного діяння супроводжувалась порушенням її базових принципів – системно-правової несуперечливості, ненадмірності заборони, економії кримінально-правової репресії, повноти складу злочину. З іншого боку, означена диференціація є виправданою з урахуванням досвіду зарубіжного законодавця і міжнародних нормативно-правових актів, ратифікованих Україною.

Слід також звернути увагу і на конструкцію стю 110-2 КК України. Так, законодавець у ч. 1 передбачив кримінальну відповідальність за фінансування дій, вчинених з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а у ч. 2 – за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади. Таким чином, у статті встановлена кримінальна відповідальність за два самостійні склади злочину, які щодо складів злочинів, передбачених ст. ст. 109 та 110 КК України є спеціальними.

Аналіз норм кримінального закону вказує на використання терміну «фінансування» у складі злочину «Фінансування тероризму» (ст. 258-5 КК України). Крім того, щодо складу злочину «Терористичний акт» (ст. 258 КК України) такий склад злочину виділений законодавцем як спеціальний. Вважаємо, що як зразок такої диференціації кримінальної відповідальності законодавець виділив як окремий склад злочину «Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України» (ст. 110-2 КК України).

Однак у порівнянні зі ст. 110-2 КК України диспозиція ст. 258-5 КК України передбачає більш широке коло суспільно небезпечних діянь, які визначають специфіку цього злочину. Зокрема, фінансуванням тероризму вважаються дії, вчиненні з метою фінансування або матеріального забезпечення окремого терориста чи терористичної групи (організації), організації, підготовки або вчинення терористичного акту, публічних закликів до вчинення

терористичного акту, сприяння вчиненню терористичного акту, створення терористичної групи (організації).

Аналогічно, провівши порівняльний аналіз диспозиції ст. 110-2 із ст. ст. 109 та 110 КК України, констатуємо, що останні передбачають, окрім самих дій щодо насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади та дій щодо зміни меж території України або державного кордону України, ще й публічні заклики до вчинення таких дій, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення зазначених дій.

З огляду на зазначене вважаємо, що законодавець необґрунтовано у ст. 110-2 КК України звузив коло діянь, які можуть утворювати цей склад злочину та фінансування яких може заподіяти шкоду основам національної безпеки України, чим порушив такий принцип криміналізації суспільно небезпечних діянь, як принцип повноти складу злочину.

Отже, встановлення кримінальної відповідальності за фінансування публічних закликів до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України та розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій в рамках ст. 110-2 КК України є доцільним і необхідним та відповідає основним принципам криміналізації суспільно небезпечних діянь.

Крім того, необхідність криміналізації таких діянь зумовлена постійним зростанням рівня загроз фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, а також необхідністю підвищення якості та ефективності боротьби держави зі вказаними проявами, забезпечення здійснення боротьби на випередження, адже фінансування є основою і запорукою вчинення злочинів, що передбачені ст. ст. 109 та 110 КК України.

Висновки. Таким чином, аналіз об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 110-2 КК України, свідчить, що 1) склад злочину сконструйований законодавцем як формальний; 2) формами вчинення суспільно небезпечного діяння є фінансове забезпечення та (або) матеріальне забезпечення; 3) такі ознаки об'єктивної сторони, як суспільно небезпечні наслідки, причинний зв'язок, місце, час, спосіб, обстановка, засоби та знаряддя вчинення злочину, перебувають за межами складу злочину і на кваліфікацію вчиненого не впливають; 4) момент закінчення злочину залежить від способу вчинення суспільно небезпечного діяння.

З метою удосконалення кримінального законодавства пропонуємо внести зміни до редакції ст. 110-2 КК України в частині встановлення кримінальної відповідальності за фінансування публічних закликів до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, а також фінансування розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за фінансування сепаратизму : Закон України 1533-VII від 19 червня 2014 року // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 32. – Ст. 1125.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
3. Плещкий С.Ю. Соціальна обумовленість криміналізації фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України / С.Ю. Плещкий. – Держава та регіони. Серія : Право. – 2015. – № 3 (49). – С. 55-61.
4. Малинин В.Б. Объективная сторона преступления / В.Б. Малинин, А.Ф. Парфенов. – СПб. : Изд-во Юрид. ин-та, 2004. – 301 с.
5. Тимейко Г.В. Общее учение об объективной стороне преступления / Г.В. Тимейко. – Ростов-на-Дону : Изд-во Ростов. ун-та, 1977. – 216 с.

6. Кудрявцев В.Н. Объективная сторона преступления / В.Н. Кудрявцев. – М. : Госюриздат, 1960. – 244 с.
7. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [Александров Ю.В., Антипов В.І., Володько М.В. та ін.] ; відп. ред. Кондратьев Я.Ю. ; наук. ред. Клименко В.А. та Мельник М.І. – К. : Правові джерела, 2002. – 432 с.
8. Чеботарьова Г.В. Проблеми визначення об'єктивної сторони злочину / Г.В. Чеботарьова // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – 2009. – Том 22 (61), № 1. – С. 249–254.
9. Кримінальне право України : Загальна частина : підручник / [Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.] ; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – [4-те вид., переробл. і допов.]. – Х. : Право, 2010. – 456 с.
10. Бурчак Ф.Г. Квалификация преступлений / Ф.Г. Бурчак. – [Изд. второе, дополн.]. – К. : Изд-во полит. литер. Украины, 1985. – 120 с.
11. Брич Л.П. Теорія розмежування складів злочинів : монографія / Л.П. Брич. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. – 712 с.

УДК 343.1

ПРИЧИНИ ТА УМОВИ, ЩО ДЕТЕРМІНУЮТЬ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ І ЗЛОЧИННИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ, ЯКІ СФОРМОВАНІ НА ЕТНІЧНІЙ ОСНОВІ

Севрук В.Г., к. ю. н.,
провідний науковий співробітник
відділу організації науково-дослідної роботи
Національна академія внутрішніх справ

У статті розглянуто і розкрито низку причин, що детермінують злочинну діяльність організованих груп і злочинних організацій, які сформовані на етнічній основі, а також проаналізовано умови, що безпосередньо своїм наслідком не породжують етнічну злочинність, але сприяють її виникненню.

Ключові слова: етнічна злочинність, організовані групи, злочинні організації, етнічні злочинні групи, причини, умови.

В статье рассмотрен и раскрыт ряд причин, детерминирующих преступную деятельность организованных групп и преступных организаций, которые сформированы на этнической основе, а также проанализированы условия, которые непосредственно своим следствием не порождают этническую преступность, но способствуют ее возникновению.

Ключевые слова: этническая преступность, организованные группы, преступные организации, этнические преступные группы, причины, условия.

Sevruk V.H. CAUSES AND CONDITIONS THAT DETERMINE COMMISSION OF CRIMES BY ORGANIZED GROUPS AND CRIMINAL ORGANIZATIONS FORMED ON THE ETHICAL BASIS

The article examined and solved a number of causes of criminal activities of organized groups and criminal organizations formed on ethnic basis, and analyzes the conditions which directly result in not generate ethnic crime, but contribute to its occurrence.

Key words: ethnic crime, organized groups, criminal organizations, ethnic criminal groups, causes, conditions.

Постановка проблеми. Нині неможливо ігнорувати існування у суспільстві такого соціального феномена, як етнічна злочинність. Проблеми, які виникають у правоохоронних органів під час попередження, припинення і розкриття злочинів, що вчиняються етнічними злочинними угрупованнями на території України, набувають все більшої актуальності, оскільки поширення цього виду злочинності тягне за собою вчинення низки інших злочинів, що створюють реальну загрозу населенню, підривають

економічний потенціал, негативно впливають на демографічну ситуацію країни.

Підхід до етнічної злочинності як до соціального негативного явища передбачає прийняття відповідної стратегії протидії їй, що спрямована на недопущення причин, що породжують її, умов, які сприяють її вчиненню, та виявлення окремих осіб чи груп, які причетні до неї.

Злочин, як і будь-який людський вчинок, є наслідком взаємодії індивідуальних власти-